

РЕШЕНИЕ

№ 301

гр. С.З., 31.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – С.З., I ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на деветнадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Даниела К. Телбизова Янчева

Членове: Николай Ил. Уруков
Атанас Д. А.

при участието на секретаря Таня Д. Кемерова Митева
в присъствието на прокурора В. Д. К.
като разгледа докладваното от Атанас Д. А. Въззивно гражданско дело № 20225500500525 по описа за 2022 година

Производството се води по реда на чл.258 от Граждански процесуален кодекс /ГПК/ и сл.

Образувано е по въззивна жалба на П.Р.Б. против решение № 614/06.07.2022 г., постановено по гр.д.№ 1177/2022 г. по описа на Районен съд – С.З. в осъдителната му спрямо въззивника част.

С обжалваното решение Прокуратурата е била осъдена да заплати на М. А. А. сумата от 4 000,00 лв., съставляваща обезщетение за причинените му от незаконно обвинение неимуществени вреди, ведно със законната лихва върху нея, считано от 09.06.2021 г. г. до окончателното ѝ изплащане, както и съдебно-деловодни разноси по съразмерност в размер на 365,00 лв., а искът за обезщетение за причинени от незаконното обвинение неимуществени вреди за разликата над 4 000,00 лв. до пълния му предявен размер от 8 000,00 лв. е бил отхвърлен като неоснователен.

В жалбата се излагат оплаквания, че решението на първоинстанционният съд в обжалваната му част е неправилно, поради постановяването му при допуснато съществено процесуално нарушение, нарушение на материалния закон и необоснованост.

Сочи се, че фактическите и правните изводи на съда за наличието на претърпени от М. А. А. неимуществени вреди и причинно-следствената връзка между тях не са били направени след съвкупен и цялостен анализ на

събраните по делото доказателства, и са необосновани поради липсата на доказателства, които да ги установяват при условията на пълно и главно доказване.

Досежно постановяването на обжалваното решение в нарушение на материалния закон се сочи, че определеното обезщетение за неимуществени вреди не е съобразено с разпоредбата на чл.52 от ЗЗД, както и с релевантните обективни обстоятелства, от значение при определяне на размера му.

Също така не било отчетено съпричиняването от страна на пострадалия, за което били налице доказателства по делото, както и че дължимата лихва за забава неправилно е определена считано от датата на влизане на оправдателната присъда в сила, а не от датата на предявяване на иска.

Претендира се отмяна на решението и постановяването на ново, с което предявеният иск бъде отхвърлен изцяло, а евентуално – частична отмяна на обжалваното решение като присъденото обезщетение бъде намалено, както и съответно да бъдат намалени присъдените съдебно-деловодни разноски .

В законоустановения срок въззиваемият М. А. А., действащ чрез адв. Т. В., е представил отговор на жалбата, с който я е оспорил като неоснователна.

Изложени са съображения, че при обсъждане на доказателствата първоинстанционният съд не е допуснал процесуално нарушение и правилно е кредитирал събраните по почин на ищеца /сега въззиваем/ свидетелски показания, които са логични и непротиворечиви, и не се опровергават от останалите събрани по делото доказателства.

Относно изводите на първоинстанционния съд за наличието на причинно-следствена връзка между незаконното обвинение и претърпените от въззиваемия вреди се излагат доводи за правилност и обосноваост.

Досежно твърдените нарушения на материалния закон се излагат доводи, че законната лихва за забава правилно е определена считано от датата на влизане на оправдателната присъда в сила; че не са налице доказателства за съпричиняване на вредите от пострадалия, както и че определеното от съда обезщетение съответства на мярката за справедливост.

Претендира се потвърждаване на решението в обжалваната му част и присъждането на разноските във въззивното производство.

В съдебно заседание въззивникът се представлява от прокурор при Окръжна прокуратура – С.З., чрез поддържа въззивната жалба и пледира за уважаването ѝ, евентуално – за частична отмяна на обжалваното решение с оглед присъждане на обезщетение в по-нисък размер.

Воззиваемият –редовно призован, се представлява от пълномощник-адвокат, чрез когото оспорва въззивната жалба и пледира за потвърждаване на решението в обжалваната му част, както и за присъждането на съдебно-деловодни разноски.

След запознаване твърденията и възраженията на страните, въз основа на представените доказателства, на основание чл.235, ал.3 от ГПК

съдът намира за установено от фактическа страна следното:

Първоинстанционният съд е бил сезиран с искова молба от М. А. А., действащ чрез адв. Т. В., срещу П.Р.Б., с която е бил предявен иск за присъждане на сумата от 8 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, причинени от незаконно обвинение по ДП № 8245зм-893/2017 г. по описа на 2-ро РУ „Полиция“ – С.З..

Изложени са съображения, че ищецът е бил привлечен като обвиняем по ДП № 8245зм-893/2017 г. по описа на 2-ро РУ „Полиция“ – С.З. на 21.06.2018 г. за извършено престъпление по чл.195, ал.1 т.3 и т.4 вр. чл.194, ал.1 от НК, като при привличането му е била наложена мярка за неотклонение „парична гаранция“, а в рамките на проведеното досъдебно производство са били проведени множество процесуално-следствени действия с участието му.

След приключване на досъдебното производство ищецът е бил предаден на съд, а в съдебното производство по образуваното н.о.х.д.№ 2917/2018 г. по описа на Районен съд –С.З., по което били проведени девет открити заседания и събрани множество доказателства, М. А. А. бил признат за невинен и оправдан по повдигнатото му обвинение с присъда № 168/16.12.2019 г.

Оправдателната присъда била протестирана от прокурора по повод на което било образувано в.н.о.х.д.№ 1080/2020 г. по описа на Окръжен съд – С.З., по което било проведено само едно открито съдебно заседание и с постановеното необжалваемо решение № 260063/09.06.2021 г. обжалваната присъда била потвърдена .

Изложил е твърдения, че в следствие на незаконното обвинение психически и емоционално се изтомявал, често получавал главоболие; изпитвал страх и безпокойство за бъдещето си, и срам от окачествяването му като „престъпник“. Воденото наказателно производство дало негативно отражение и върху трудовата му заетост т.к. към момента на повдигане на обвинението работел в Република И. и участието му в наказателния процес налагало често връщане в Б.. В тази връзка изпитал страх, че може да бъде уволнен, т.к. работодателят му не одобрявал това често прекъсване на полагането на труд.

Обстоятелството, че срещу ищеца се водело наказателно производство станало достояние на близкия му приятелски кръг, което се отразило негативно на отношенията му с познати и приятели и довело до социалното му самоизолиране.

С депозирания отговор ответникът е оспорил предявеният иск по основание и размер, като е изложил възражения за неоснователност на иска или съпричиняване предвид наличието на основания за повдигане и предявяване на обвинение срещу ищеца, приключването на разследването в разумен срок, липсата на доказателства за реално търпени имуществени вреди от незаконното обвинение; за неоснователността му по размер предвид несъобразяването с икономическия стандарт в страната за съответния период и утвърдената съдебна практика.

С обжалваното решение първоинстанционният съд е намерил иска за частично основателен и го е уважил до размера на сумата от 4 000 лв., а за разликата до пълния предявен размер то е отхвърлил.

От събраните в първоинстанционното производство доказателства /писмени, гласни и приложено досъдебно производство/ се установява, че на 21.06.2018 г. М. А. А. е бил привлечен като обвиняем по ДП 8245зм-893/2017 г. по описа на 2-ро РУ „Полиция“ – С.З., с обвинение за извършено от него престъпление по чл. 195, ал.1 т.3 и т.4 вр. чл.194, ал.1 от НК.

При повдигането на обвинението спрямо него е била взета мярка за неотклонение „парична гаранция от 500 лв.“, която е била изменена в „парична гаранция от 200 лв.“ с определение от 29.06.2018 г. по ч.н.д. 1730/2018 година по описа на Районен съд –С.З..

В досъдебното производство са били извършени две процесуално-следствени действия /привличания/ с участието на М. А. А. в качеството му на “обвиняем”, а с обвинителен акт от 06.11.2018 г. той е бил предаден на съд за извършено престъпление по чл. 195, ал.1 т.3 и т.4 вр. чл.194, ал.1 от НК.

Образуваното н.о.х.д. № 2917/2018 г. по описа на Районен съд –С.З. е приключило в девет открити съдебни заседания, проведени на 13.12.2018 г., 21.02.2019 г., 29.03.2019 г., 22.05.2019 г., 26.06.2019 г., 26.09.2019 г., 23.11.2019 г., 04.12.2019 г. и 16.12.2019 г., в които М. А. А. е участвал лично, а с присъда № 168/16.12.2019 г. е бил признат за невиновен и оправдан по повдигнатото му обвинение.

Срещу постановената от Районен съд –С.З. присъда е бил подаден протест от прокурора, въз основа на който е било образувано в.н.о.х.д.№ 1080/2020 г. по описа на Окръжен съд – С.З., приключило в едно съдебно заседание, проведено на 01.07.2020 г., като с решение № 260063/09.06.2021 г. обжалваната присъда била потвърдена.

От показанията на разпитаните свидетели се установява, че по време на воденото наказателно производство, продължило от 2018 г. до 2021 г., М. А. А. изпитвал редица емоционални и психически неудобства. Притеснявал се, че въпреки невинността си може да бъде осъден и изпратен в затвора и бил загрижен за семейството си. По-често започнала да го боли главата, което налагало приемането на силни медикаменти, т.к. предишните вече не му помагали. А. се затворил в себе си и престанал да контактува с приятелите си. Към момента на повдигане на обвинението живеел и работел в И., поради което при завръщането му в Б. бил задържан на летището, а впоследствие често му се налагало да пътува до Б., т.к. го задължавали да се явява на делото,

Видно от изготвената в наказателното производство справка за съдимост М. А. А. е неосъждан.

При така установената фактическа обстановка, съдът направи следните правни изводи:

Настоящият съдебен състав намира, че жалбата е допустима, т.к. е подадена от процесуално легитимирана страна, срещу подлежащ на инстанционен контрол съдебен акт в съответната му част, в предвидения в закона срок за обжалване.

Разгледана по същество съдът намира жалбата за неоснователна, поради следните съображения:

Решението на Районен съд –С.З. в обжалваната му част е валидно и допустимо, а по същество е правилно.

Съгласно разпоредбата на чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от органите на дознанието, следствието, прокуратурата и съда от незаконно обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано или ако образуваното наказателно производство бъде прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление, или поради това, че наказателното производство е образувано, след като наказателното преследване е погасено по давност или деянието е амнистирано.

Меродавен за преценката на законността на обвинението е актът, слагащ край на наказателното производство и т.к. в случая наказателното производство срещу въззиваемия А. е приключило с оправдателна присъда, защото не е извършил престъпление, то е налице незаконност на обвинението.

Щом актът, с който се слага край на наказателното производство води до оневиняване на лицето, което е било обвинено в извършване на престъпление, то са налице основанията за ангажиране на отговорността на държавата, като според чл.4 от ЗОДОВ тя дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това дали са причинени виновно от длъжностното лице.

Размерът на обезщетението за претърпените неимуществени вреди се определя на базата на критерия на обществото за справедливост, а с оглед на особеностите на конкретния казус дължимото на увреденото лице справедливо обезщетение се обуславя от изживените от него негативни чувства от факта на обвинението, от влошеното му емоционално и психическо състояние и общо здравословно състояние, от периода през който е продължило наказателното преследване и от характера на престъплението по повдигнатото му обвинение, както и от наличието на наложена мярка за неотклонение, нейният вид и продължителност.

В този смисъл следва да се държи сметка, че незаконното обвинение срещу М. А. е започнало на 21.06.2018 г. с привличането му като обвиняем за извършено тежко умишлено престъпление, наказуемо с „лишаване от свобода“ от една до десет години, и е продължило до влизане в сила на оправдателната присъда на 09.06.2021 г.

Следва да се има предвид, че вследствие на незаконното обвинение за

целия период на наказателното производство от почти три години, въззиваемият е бил с наложена мярка за неотклонение “парична гаранция“, която е накарнала имуществената му сфера, а необходимостта от участието му в процесуално-следствените действия, особено извършените в съдебната фаза на процеса пред първоинстанционния съд, е накарнило освен имуществената му сфера и редица лични негови права, в това число и правото му на труд, т.к. е следвало често да пътува от местоживеенето си в И. до Б..

Незаконното обвинение се е отразило и на социалните контакти на М. А., т.к. е довело до затварянето му в себе си и нежелание да контактува с приятели и познати, въпреки общителния му характер .

Следва да се отчете и обстоятелството, че А. не е бил осъждан, поради което наличието на образувано срещу него наказателно производство с обвинение за тежко умишлено престъпление е довело до значителни притеснения и страхове за неговото и на семейството му бъдеще, причинило е неудобства, накарняване на честта и достойнството му и опетняването на доброто му име в обществото.

Предвид това въззивният съд намира, че обезщетение за причинените от незаконното обвинение в случая неимуществени вреди в размер на 4 000 лв. съответства на справедливостта и в този смисъл възражението на въззивната прокуратура за неправилност на първоинстанционното решение в обжалваната му част е неоснователно.

Неоснователно е и възражението за необоснованост на обжалваното решение поради недоказаност на исковата претенция.

Съдебната практика по сходни казуси възприема разбирането, че при наличието на незаконно обвинение срещу дадено лице, и без необходимостта от събрани нарочни доказателства в тази насока е без съмнение обстоятелството, че за това лице са произтекли неимуществени вреди, които следва да бъдат репарирани. / в този смисъл решение № 457/25.06.2010 г. по гр.д. № 1506/2009 г. на IV – то г.о. на ВКС и решение № 427/16.06.2010 г. по гр.д. № 273/2009 г. на III – то г.о. на ВКС/.

В настоящият случай тази практика е приложима, като следва да се има предвид и наличието на събрани гласни доказателства, които установяват в достатъчна степен твърдените от М. А. неимуществени вреди и причинно-следствената им връзка с незаконното обвинение срещу него.

Неоснователно е и оплакването за допуснато от първоинстанционния съд нарушение на материалния закон поради незачитане на съпричиняване от страна на въззиваемия.

Разпоредбата на чл.5 от ЗОДОВ предвижда освобождаване на държавата или общините от отговорност за вреди или намаляване на дължимото обезщетение, когато увреждането е причинено по изключителна вина на пострадалия или ако той виновно е допринесъл за увреждането.

В случаите, когато е налице обвинение, чиято незаконност произтича от

оправдаването на пострадалия поради липса на извършено от него престъпление, не са налице предпоставките за приложението на чл.5 от ЗОДОВ.

В тези хипотези незаконното обвинение се предопределя от дейността на ръководно-решаващия държавен орган с функция по обвинението, т.к. изцяло в преценката на прокурора е предоставено решението дали срещу дадено лице са налице доказателства за виновността му в извършване на престъпление от общ характер за привличането му като обвиняем, респ. за предаването му на съд.

В този смисъл обективно не е възможно да е налице виновно допринасяне от страна на пострадалия за незаконността на обвинението, извън хипотезата на чл.208 т.3 от НПК - лично явяване на дееца пред органите на досъдебното производство с признание за извършено престъпление, т.к. в правомощията на прокурора е вземането на решението дали да обвини дадено лице в извършването на престъпление, предвид че самото то се ползва от презумпцията за невиновност и не може да влияе пряко върху упражняването на това правомощие на прокурора.

Не е налице основание да се приеме наличието на съпричиняване и във връзка с продължителността на наказателното производство срещу въззиваемия А., т.к. не е налице осъществено от негова страна процесуално и извънпроцесуално поведение в хода на производството, с което съзнателно да е пречатствал нормалното му развитие.

Неоснователно е и оплакването във въззивната жалба за неправилно приложение на материалния закон във връзка с определения от първоинстанционния съд начален момент на лихвата за забава върху присъденото обезщетение.

Началният момент е определен правилно и той съвпада в момента на стабилизиране на правните последици на акта, който туря край на наказателното производство, като в случая това е датата на влизане в сила на решението на въззивния съд, с което е потвърдена първоинстанционната оправдателна присъда.

По изложените съображения въззивният съд счита, че решението на Районен съд – С.З. в обжалваната му част, отнасяща се за присъденото обезщетение за неимуществени вреди, е правилно и следва да бъде потвърдено.

Относно разноските:

При този изход на делото въззиваемият има право на разноски в настоящото производство по силата на чл.78, ал.3 от ГПК.

Такива следва да му се присъдят в размер на 510 лв. за платеното адвокатско възнаграждение, съобразно представения договор за правна защита и съдействие.

Водим от изложените мотиви и на основание чл.272 от ГПК Окръжен

съд – С.З.

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 614/06.07.2022 г., постановено по гр.д.№ 1177/2022 г. по описа на Районен съд – С.З. в частта му, в която П.Р.Б. е осъдена да заплати на М. А. А., ЕГН – *****, с адрес: с.К., общ.С.З., обл.С.З., ул. “*****” сумата от 4 000 лв. /четири хиляди лева/, съставляваща обезщетение за причинените му от незаконно обвинение неимуществени вреди, ведно със законната лихва върху нея считано от 09.06.2021 г. до окончателното ѝ изплащане, както и съдебно-деловодни разноски в размер на 365 лв. /триста шестдесет и пет лева/.

ОСЪЖДА на основание чл.78, ал.1 от ГПК П.Р.Б., БУЛСТАТ № *****, със седалище и адрес на управление: гр.С., бул. “*****”, представлявана от главния прокурор И.С.Г. да заплати на М. А. А., ЕГН – *****, с адрес: с.К., общ.С.З., обл.С.З., ул. “*****” сумата от 510 лв. / петстотин и десет лева/ - съдебно-деловодни разноски пред въззивната съдебна инстанция.

В останалата му част решение № 614/06.07.2022 г., постановено по гр.д. № 1177/2022 г. по описа на Районен съд – С.З. като необжалвано е влязло в сила.

Решението на основание чл.280, ал.3 т.1 от ГПК подлежи на касационно обжалване пред Върховния касационен съд на Република Б. в едномесечен срок, считано от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____